

Vantaan kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026–2030

Vantaa

Sisältö

1. Tiivistelmä
2. Yleinen osa: hyvinvointisuunnitelman tarkoitus ja kaupunkitasoinen tehtävä, painopisteet ja kaupunkitasoiset erityisteemat
3. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
4. Nuorten aikuisten ja työikäisten hyvinvointisuunnitelma
5. Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma

Tiivistelmä

Tarkoitus. Vantaan hyvinvointisuunnitelma 2026–2030 on lakisääteinen kokonaisuus, jonka tavoitteena on vahvistaa hyvinvointia ja kaventaa väestöryhmien ja alueiden välisiä hyvinvointi- ja terveyseroja.

Painopisteet. Suunnitelman neljä painopistettä ovat taloudellinen hyvinvointi, mielen hyvinvointi, fyysinen toimintakyky ja saavutettavuus. Lisäksi yhdenvertaisuus, esteettömyys ja osallisuus kulkevat mukana läpileikkaavina teemoina.

Ikäryhmäkohtaiset tavoitteet. Lapsilla ja nuorilla painottuvat taloudelliset edellytykset, mielen hyvinvointi, liikkuminen ja osallisuus; nuorilla aikuisilla koulutus ja työ, yhteisöllisyys, elintavat ja palveluihin pääsy; ikääntyneillä asuminen, yhteisöllisyys, arkiliikunta ja saavutettava arki.

Toteutus ja seuranta. Kaupunki, hyvinvointialue, järjestöt ja muut kumppanit toteuttavat suunnitelmaa yhdessä. Edistymistä seurataan vuosittain.

Sammanfattning

Syfte. Vandas välfärdsplan 2026–2030 är en lagstadgad helhet vars mål är att stärka välfärden och minska skillnaderna i välfärd och hälsa mellan befolkningsgrupper och områden.

Prioriteringar. Planens fyra prioriteringar är ekonomisk välfärd, psykiskt välbefinnande, fysisk funktionsförmåga och tillgänglighet. Dessutom ingår jämlikhet, tillgänglighet och delaktighet som genomgående teman.

Mål per åldersgrupp. För barn och unga betonas ekonomiska förutsättningar, psykiskt välbefinnande, motion och delaktighet; för unga vuxna utbildning och arbete, gemenskap, levnadsvanor och tillgång till tjänster; för äldre boende, gemenskap, vardagsmotion och en tillgänglig vardag.

Genomförande och uppföljning. Staden, välfärdsområdet, organisationer och andra partner genomför planen tillsammans. Framstegen följs upp årligen.

Mikä on hyvinvointisuunnitelma?

Valtuustokausittain laadittava hyvinvointisuunnitelma on lakisääteinen asiakirja, joka ohjaa kaupunkitasoisesti kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Suunnitelmassa asetetaan toiminnalle muutostavoitteet ja indikaattorit, jotka jalkautetaan käytäntöön kaupungin toimialoille sekä yhteistyökumppaneille.

Vantaan kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2026–2030 tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen sekä alueiden ja yksilöiden välisten hyvinvointierojen kaventaminen. Kuntalaisten hyvinvoinnin tilaa tarkastellaan vuosittaisissa hyvinvointikatsauksissa ja muuta hyvinvointitietoa tuotetaan täsmäkohtaisesti tiedolla johtamisen tueksi organisaation kaikilla tasoilla.

Lue lisää lakiperustasta ja kunnan lakisääteisistä tehtävistä:

[Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen | Kuntaliitto.fi](#)

Miten hyvinvointisuunnitelma on valmisteltu?

Hyvinvointisuunnitelma on valmisteltu edellisen valtuustokauden hyvinvointisuunnitelman, laajan hyvinvointikertomuksen ja valtakunnallisen HYTE-kertoimen pohjalta. Painopisteet taloudellinen hyvinvointi, mielen hyvinvointi, fyysinen toimintakyky sekä saavutettavuus ovat kaikki keskeisiä hyvinvoinnin osa-alueita, joiden edistäminen tarkennetaan suunnitelmassa ikäryhmäkohtaisiksi tavoitteiksi.

Valmisteluun on otettu mukaan kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen ja järjestökumppanien asiantuntemusta. Valmistelua on evästetty kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnassa toukokuussa 2026.

Suunnitelmassa on tunnistettu keskeisimmät juuri Vantaan toimintaympäristöä koskevat haasteet, joiden ratkaisemiseksi meidän on ponnistettava seuraavan viiden vuoden ajan.

Hyvinvointia ja terveyttä edistäviä tavoitteita on Vantaalla asetettu hyvinvointisuunnitelman lisäksi muun muassa kaupungin strategisiin ohjelmiin sekä erilaisiin kaupunkitasoisiin suunnitelmiin ja periaatteisiin. Suunnitelmaa valmisteltaessa on jätetty tietoisesti kaupunkistrategiaa toteuttavien ohjelmien tavoitteet suunnitelman ulkopuolelle, koska niiden toimeenpanolle on johtamisen rakenteet toisaalla.

Hyvinvointisuunnitelman teoreettinen viitekehys: Stiglitzin hyvinvoinnin malli

Joseph Stiglitzin johtaman komission (Stiglitz, Sen, Fitoussi komissio 2008–2009) mukaan hyvinvointi on moniulotteinen käsite, jota ei voida kuvata yhdellä taloudellisella mittarilla, kuten bruttokansantuotteella.

Hyvinvointi koostuu kahdeksasta perusolottuvuudesta, jotka yhdessä muodostavat hyvän elämän perustan.

- 1 Turvallisuuden tunne
- 2 Ääni kuuluville yhteiskunnassa
- 3 Terveys
- 4 Sosiaaliset yhteydet ja suhteet
- 5 Aineellinen elintaso
- 6 Koulutus
- 7 Ympäristö
- 8 Henkilökohtainen toiminta ja työ

Lähde: Stiglitz, J., Sen, A. ja Fitoussi, J.-P. (2009).
Measuring Our Lives: Why GDP Doesn't Add Up.

Hyvinvointisuunnitelma linkittyy kaupunkistrategian muutosohjelmiin sekä kaupunkitasoisiin suunnitelmiin

KAUPUNKISTRATEGIAN MUUTOSOHJELMAT

ELINVOIMA- JA
TYÖLLISYYSOHJELMA

KOTOUTUMISEN OHJELMA

MYÖNTEISEN ALUEKEHITYKSEN
OHJELMA

TURVALLISUUSOHJELMA

TALOUSOHJELMA

YMPÄRISTÖOHJELMA

KAUPUNKITASOISET SUUNNITELMAT

Liikkumis-
ohjelma

NEET-
toimenpide-
suunnitelma

Ikäystävällinen
kunta

Tasa-arvo- ja
yhdenvertaisuustyön
suunnitelma

Lapsiystävällinen
kunta

Kestävän
kehityksen
raportti

ALUEELLINEN HYTE-TYÖ

Vantaan ja Keravan
hyvinvointialueen
alueellinen
hyvinvointisuunnitelma

Kaupunkistrategian kolme strategista päämäärää HYTEN näkökulmasta

HYVÄN ELÄMÄN VANTAA

Viihtyisä, turvallinen ja yhteisöllinen kotikaupunki.

STRATEGIASSA PAINOTTUU

- lasten ja nuorten hyvä elämä
- yhteisöllisyys ja osallisuus
- viihtyisät kaupunkikeskukset
- turvallinen arki
- ikäihmiset voimavarana

HYTE-KYTKENTÄ

Mielen hyvinvointi • fyysinen toimintakyky • yhdenvertaisuus ja esteettömyys

VETOVOIMAINEN VANTAA

Uudistuva ja elinvoimainen kaupunki houkuttelee ihmisiä ja yrityksiä.

STRATEGIASSA PAINOTTUU

- osaajat, työ ja yritykset
- koulutuksen edelläkävijyys
- monipuoliset asumisen vaihtoehdot
- uudenlaiset elämykset

HYTE-KYTKENTÄ

Taloudellinen hyvinvointi • koulutus- ja työpolut • merkityksellinen vapaa-aika

TASAPAINOISEN KASVUN VANTAA

Kasvu on taloudellisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja ekologisesti kestävä.

STRATEGIASSA PAINOTTUU

- alueellisen eriytymisen pysäyttäminen
- kotoutumisen varmistaminen
- työllisyys- ja koulutustaso
- luonnon ja ilmaston turvaaminen

HYTE-KYTKENTÄ

Alueellinen yhdenvertaisuus • saavutettava arki • turvallinen ja terveellinen ympäristö

HYVÄN ELÄMÄN VANTAA

Elämänlaatu

WHO-8-EUROHIS-indikaattori mittaa elämänlaatua terveyden, arjesta selviytymisen, talouden, itsensä, ihmissuhteiden ja asuinalueen olosuhteiden näkökulmista.

Lasten tyytyväisyys elämään

Lasten ja nuorten kokemaa tyytyväisyyttä omaan elämään mitataan valtakunnallisella kouluterveyskyselyllä.

HYTE-mittareita mukana myös kaupunkistrategiassa

Vantaan kaupunkistrategia haluaa tehdä kaupungista hyvän elämän Vantaan. Strateginen mittari päämäärälle on elämänlaatu ja lasten tyytyväisyys elämään.

Elämänlaatua mittaavaan indikaattoriin voidaan vaikuttaa hyvinvointisuunnitelman painopisteiden kautta. Taloudellinen hyvinvointi, mielen hyvinvointi, fyysinen toimintakyky sekä saavutettavuus vaikuttavat suoraan vastaajan kokemukseen indikaattorissa mainituissa osa-alueissa.

Lasten ja nuorten kaupunkina aikuisten elämänlaadun lisäksi on välttämätöntä tarkastella myös lasten tyytyväisyyttä elämäänsä.

Vantaa toimintaympäristönä

Nopeasti kasvanut kaupunki

Yli 253 000 asukasta: muuttoliike ollut vilkasta

Nuori ja työikäinen väestö

Väestöstä noin 67 % on työikäisiä, 17 % lapsia ja nuoria, yli 65-vuotiaita on 16 %

Monikielinen ja moninainen Vantaa

Vantaalla puhutaan 124 äidinkieltä ja noin 30 %:lla äidinkieli on muu kuin suomi tai ruotsi

Erilaiset asuin ympäristöt ja -tarpeet

Kaupunki rakentuu tiivistä keskustaista ja laajoista pientaloalueista, mikä korostaa saavutettavuuden ja alueellisen yhdenvertaisuuden merkitystä

Hyvinvoinnin tila Vantaalla

- **Valtaosa vantaalaisista voi hyvin,** mutta hyvinvointihaasteet kasautuvat.
- **Hyvinvointierot näkyvät** väestöryhmien ja alueiden välillä.
- **Kasvu ja monimuotoisuus** tuovat sekä voimavaroja että haasteita.
- **Osa asukkaista tarvitsee enemmän tukea** hyvinvoinnin vahvistamiseksi.

Miten hyvinvoinnin tilaa seurataan?

- Hyvinvointikatsaukset luottamushenkilöille vuosittain
- Tavoitteena kehittää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tiedolla johtamista, mm. tietotalustan rakentaminen ja Vake-yhteistyön tiivistäminen
- Tietolähteinä hyödynnetään mm. THL:n vähimmäistietosisällön indikaattoreita, muita avoimien lähteiden indikaattoreita sekä kaupungin omia tilastoja

Hyte-kerroin vaikuttaa peruspalvelujen valtionosuuden määrään

- Hyte-kertoimen tavoitteena on kannustaa kuntia edistämään kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä.
- Hyte-kerroin lasketaan toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista (15 indikaattoria) ja tulosindikaattoreista (5 indikaattoria).
- Vantaan hyte-kerroin 2025 oli 67 (asteikko 0–100) ja saatu valtionosuus noin 5,2 miljoonaa euroa.
- Tämän hyvinvointisuunnitelman ikäryhmien suunnitelmissa on useita muutostavoitteita, joilla pyritään vaikuttamaan hyte-kertoimen suotuisaan kehitykseen. Nämä tavoitteet on merkitty hyte-kerroinsymbolilla.
- Lue lisää hyte-kertoimesta [HYTE-kerroin kunnille – THL](#)

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen ja koordinaatio Vantaalla

HYTE-johtoryhmä

Tehtävä: Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen.

Kokoonpano: Edustajat kaikkien toimialojen johdosta. Puheenjohtaja kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin apulaiskaupunginjohtaja.

HYTE-koordinaatioryhmä

Tehtävä: Johtoryhmän valmistelu, hyvinvointisuunnitelman ja -kertomuksen valmistelun koordinointi.

Kokoonpano: HYTE-koordinaatiotiimi ja HYTE-ryhmien puheenjohtajat.

HYTE-ryhmät

Lapset, nuoret ja
lapsiperheet

Nuoret aikuiset ja
työikäiset

Ikääntyneet

Tehtävät: Oman ikäryhmän hyvinvointisuunnitelman valmistelu. Ikäryhmän hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinointi ja tavoitteiden valmistelu.

Kokoonpano: Eri toimialojen asiantuntijat.

Hyvinvointisuunnitelman painopisteet

Taloudellinen hyvinvointi

on arjen taloudellista turvaa ja mahdollisuutta selviytyä välttämättömistä menoista sekä päästä koulutukseen ja työhön

Mielen hyvinvointi

on kykyä kokea merkityksellisyyttä, turvallisuutta ja psyykkistä tasapainoa arjessa

Fyysinen toimintakyky

tarkoittaa niitä voimavaroja, jotka mahdollistavat itsenäisen liikkumisen, osallistumisen ja arjen toimintojen sujuvuuden

Saavutettavuus

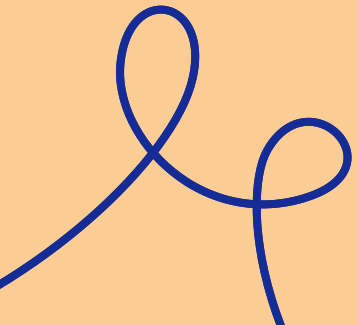
on mahdollisuutta osallistua ja asioida yhdenvertaisesti palveluissa ja arjen ympäristöissä sekä esteetöntä viestintää

Muutostavoitteet

Painopiste	Lapset, nuoret ja lapsiperheet	Nuoret aikuiset ja työikäiset	Ikääntyneet
Taloudellinen hyvinvointi	Perheen taloudellinen tilanne ei ole este lapsen ja nuoren hyvinvoinnille ja terveydelle	Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten määrä vähenee	Ikäihmisillä on enemmän tarpeita vastaavia ja monipuolisia asumisen vaihtoehtoja
Mielen hyvinvointi	Lasten ja nuorten mielen hyvinvointi vahvistuu	Nuorten aikuisten kokema yksinäisyys vähenee ja yhteisöllisyyden kokemus vahvistuu	Ikäihmisten yksinäisyys vähenee ja osallisuuden kokemus vahvistuu. Järjestöillä on riittävät puitteet toiminnalle ja kohderyhmä löytää mukaan toimintaan
Fyysinen toimintakyky	Lasten ja nuorten fyysinen aktiivisuus lisääntyy ja fyysinen toimintakyky paranee	Nuorten aikuisten terveelliset elintavat ja toimintakyky vahvistuvat	Ikäihmisten arkiliikunta lisääntyy ja fyysinen toimintakyky säilyy pidempään
Saavutettavuus	Lasten ja nuorten osallisuus kaupunkikehittämisessä vahvistuu ja kaupunkiympäristöstä tulee lapsiystävällisempi	Nuoret aikuiset pääsevät tarvitsemiinsa palveluihin sujuvasti ja oikea-aikaisesti	Palvelut vastaavat muunkielisten ikäihmisten tarpeisiin ja niistä viestiminen tavoittaa heidät. Ikäihmisten digitaidot vahvistuvat, ja he saavat tarvitsemaansa digitukea. Kaupunkiympäristö tukee ikäihmisten turvallista, esteetöntä ja itsenäistä arkea

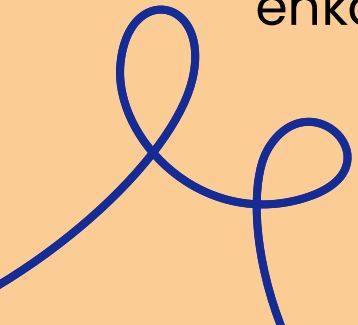
Toimeenpano ja johtamisjärjestelmä

- Hyvinvointisuunnitelman muutostavoitteet tarkentuvat ikäryhmäkohtakohtaisissa suunnitelmissa keskeisiksi toimenpiteiksi.
- Hyte-rakenteessa laaditaan tulokorttitoimenpide-ehdotuksia toimialoille toteuttamaan hyvinvointisuunnitelman muutostavoitteita ja toimenpiteitä. Hyte-johtoryhmä päättää ehdottaa toimialojen tulokorteille toimenpiteitä.
- Tulokorttitavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain.
- Vuosittain määriteltävät toimenpiteet antavat mahdollisuuden reagoida ajankohtaiseen hyvinvointitietoon ja suunnata toimintaa ajankohtaisimpiin hyvinvointihaasteisiin.

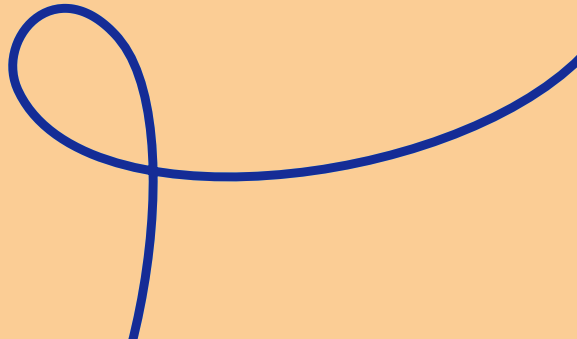
Kumppanuudet

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on systeemistä työtä, joka vaatii onnistuakseen pitkäjänteistä ja sitoutunutta yhteistyötä.
- Yhteistyötä tehdään kaupungin sisällä toimiala- ja palvelualuearajoja ylittäen, Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen sekä alueellamme toimivien kolmannen sektorin toimijoiden, uskonnollisten yhteisöjen ja yritysten kanssa.
- Vantaa osallistuu Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen hyte-neuvotteluihin yhdessä Keravan kaupungin, HUSin ja järjestöjen edustajien kanssa. Neuvottelut ovat tärkeä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tilannekuvan, yhteistyön, yhdyspintojen ja työnjaon rakentaja.
- Kaupunki tukee hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen avustuksilla järjestötoimintaa, joka tukee HYTE-tavoitteiden toteutumista: hyvinvointierojen kaventaminen, osallisuuden ja kotoutumisen edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäisy.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kaupunkitasoiset erityisteemat

Vantaa

Ehkäisevä päihdetyö osana Vantaan HYTE-työtä

- Ehkäisevä päihdetyö on osa kunnan ja hyvinvointialueen lakisääteistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuutta. [Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä | 523/2015 | Suomen säädöskokoelma | Finlex](#)
- Työn tavoitteena on ehkäistä ja vähentää alkoholin, huumausaineiden, nikotiinituotteiden ja rahapelaamisen aiheuttamia haittoja sekä vahvistaa väestön hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta.
- Vantaalla ehkäisevää päihdetyötä toteutetaan yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa osana alueellista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuutta.
- Ehkäisevän päihdetyön tarkemmat tavoitteet, toimenpiteet ja seuranta on kuvattu Vantaan ja hyvinvointialueen yhteisessä ehkäisevän päihdetyön suunnitelmassa.

Lähisuhdeväkivallan ehkäisy

- Lähisuhdeväkivallan ehkäisy on tunnistettu Vantaalla keskeiseksi, toimialat ylittäväksi kokonaisuudeksi, jonka edistäminen tukee asukkaiden turvallisuutta, yhdenvertaisuutta ja hyvinvointia.
- Ehkäisytyötä toteutetaan Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön toimintasuunnitelman mukaisesti.
- Työ perustuu tiiviiseen yhteistyöhön kaupungin toimialojen, Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin kanssa, ja sitä tukevat kehittäjäryhmät ja avainhenkilöverkosto.
- Lähisuhdeväkivaltaa ehkäistään vahvistamalla varhaista tunnistamista, turvallista puheeksiottoa ja sujuvaa palveluohjausta eri palveluissa.
- Työ vahvistaa asukkaiden turvallisuuden tunnetta, psyykkistä ja fyysistä hyvinvointia sekä ehkäisee raskaampien ja korjaavien palveluiden tarvetta.

Asunnottomuuden ehkäisy

- Asunnottomuuden ehkäisy on tunnistettu yhdeksi keskeiseksi hyvinvointiin, turvallisuuteen ja osallisuuteen vaikuttavaksi teemaksi, ja se on osa Vantaan HYTE-kokonaisuutta ja alueellista hyvinvointisuunnitelmaa 2026–2030.
- Asunnottomuuden ehkäisy ja asumisneuvonta ovat kunnan vastuulla ja työ kytkeytyy tiiviisti muuhun hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työhön.
- Asunnottomuuden ehkäisytyötä tehdään tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin kanssa.
- Asunnottomien ja pitkäaikaisasunnottomien määrä on kasvanut Vantaalla ja ilmiö on tunnistettu strategisesti merkittäväksi riskiksi, johon pyritään vastaamaan ehkäisevin toimin.

Vammaispoliittiset tavoitteet HYTE-työssä

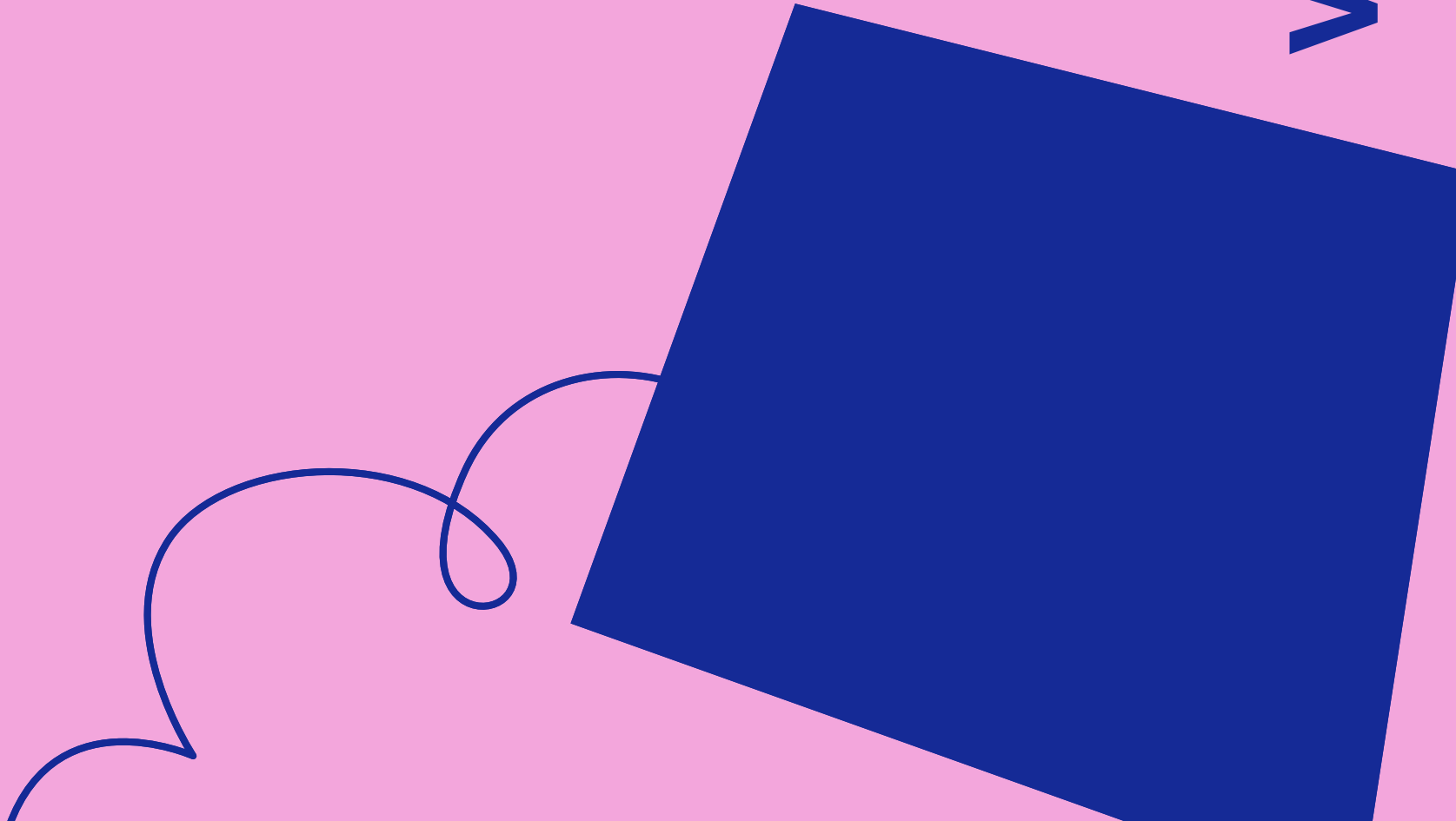
- Yhdenvertaisuus, esteettömyys ja saavutettavuus ovat läpileikkaavia periaatteita kaikissa hyvinvointisuunnitelman painopisteissä ja toimenpiteissä. Periaatteet huomioidaan kaupungin arjessa, palveluissa, kaupunkiympäristössä, viestinnässä ja päätöksenteossa.
- Ikäryhmäkohtaisten muutostavoitteiden lisäksi hyvinvointisuunnitelmassa on erillisiä toimialakohtaisia vammaispoliittisia tavoitteita, joiden toteutumista ja vaikutuksia seurataan ja raportoidaan hyvinvointisuunnitelman osana.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen HYTE-koordinaatioryhmä ja ikäryhmäkohtaiset asiantuntijaryhmät tekevät yhteistyötä vammaisneuvoston kanssa.

Hyvinvointisuunnitelman vammaispoliittiset tavoitteet

Toimiala	Kehittämiskohde
Konsernijohton ja elinvoiman toimiala	Kaupungin digipalveluiden kognitiivista saavutettavuutta ja selkokielisyyttä parannetaan. Uusien palveluiden suunnittelussa huomioidaan vammaiset henkilöt.
Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala	Neuropsykiatrisia haasteita omaavia huomioidaan paremmin kaupungin palveluissa. Heihin liittyvää osaamista ja tietoisuutta lisätään.
Kasvatuksen ja oppimisen toimiala	Vammaisten lasten kanssa työskentelevien pysyvyyttä ja osaamista vahvistetaan. Henkilökunnan osaamista lisätään kouluttamalla etenkin haastavien asiakastilanteiden ennaltaehkäisyn ja niiden tilanteiden hallinnan näkökulmista.
Kaupunkiympäristön toimiala	Parannamme kaupungin toimitilojen esteettömyyttä kunnossapidon auditointien pohjalta aina perusparannusten yhteydessä. Esteettömyyden parantamisessa otetaan huomioon vuonna 2023 tehty selvitys tilojen induktiosilmukoiden kunnosta ja ylläpitotarpeesta.
Kaupunkiympäristön toimiala	Vantaan ratikan suunnittelussa varmistetaan esteettömät ratkaisut.
Kaupunkiympäristön toimiala	Jatkamme työtä induktiosilmukoiden toimintakuntoon saattamiseksi kaupungin toimitiloissa.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Vantaa

Sisällys

1. Tausta
2. Lasten ja nuorten hyvinvointi sekä lapsen oikeudet kaupungin työssä
3. Vantaalaisten lasten ja nuorten hyvinvointi
4. Lasten ja nuorten oikeus osallistua ja vaikuttaa
5. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palvelut ja yhteinen työ
6. Liitteet: Koulutuksen järjestäjien opiskeluhoitosuunnitelmat

Tausta

- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tarkoitus on ohjata, johtaa ja kehittää lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi tehtävää työtä Vantaalla. Se antaa kokonaiskuvan lasten ja nuorten kasvuoloista ja hyvinvoinnin tilasta sekä hyvinvointia edistävistä palveluista ja toimista.
- Suunnitelman kohderyhmä on ensisijaisesti alle 18-vuotiaat lapset perheineen. 18 vuotta täyttäneiden nuorten aikuisten kanssa tehtävä hyvinvointityö huomioidaan Nuorten aikuisten ja työikäisten hyvinvointisuunnitelmassa.
- Hyvinvointisuunnitelman laadintaa ohjaa usea laki:
 - sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettu laki (612/2021) 6. §
 - lastensuojelulaki (417/2007) 12. §
 - oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 13. §

Lasten ja nuorten hyvinvointi sekä lapsen oikeudet kaupungin työssä

- Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi sekä lapsen oikeuksien sopimus ovat kaupungin työn keskiössä. Vantaan kaupunki on sitoutunut edistämään [lapsen oikeuksia](#) kaikessa toiminnassaan.
- Kaupunkistrategiassa yksi tavoitteemme on antaa lapsille ja nuorille vahvat eväät elämään.
- Työtämme viitoittaa kansallinen lapsistrategia sekä osallistuminen Suomen UNICEFin koordinoimaan Lapsiystävällinen kunta -työhön. Vantaan kaupunki on saanut UNICEFin myöntämän Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen.
- Lapsiystävällinen kunta -työstä vastaa poikkihallinnollinen Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmä. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden HYTE-ryhmä ohjaa lasten, nuorten ja lapsiperheiden HYTE-työtä sekä Lapsiystävällinen kunta -työn toimeenpanoa.

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi

- Lasten ja nuorten hyvinvointi jakautuu: suuri osa voi hyvin, mutta kasvavalla joukolla on myös haasteita. Terveyserot ovat yhteydessä sosioekonomiseen asemaan.
- Päihteiden käytössä ja terveellisissä elintavoissa on positiivinen kehityssuunta. Mielen hyvinvoinnin haasteet ja uupumus ovat yleisiä. Myös sosiaalisiin suhteisiin liittyvät ongelmat ja yksinäisyys ovat lisääntyneet.

Lisätietoa:

- Vantaan kouluterveyskyselyn tulokset 2025 [Kouluterveyskysely Vantaalla | Vantaa](#)
- FinLapset 2024 tuloksia [Finlapset-tutkimus Vantaalla | Vantaa](#)
- Move-tulokset 2025 [Kuntien Move!-tulosraportit Kommunernas Move!-resultatsrapporter](#)
- Hyvinvointikertomus 2025 [Vantaan diapohja](#)
- Vantaan omat aineistot, mm. turvallisuus-, osallisuus- ja harrastustoivekysely ja [Vanhemmuus](#)

Lasten ja nuorten oikeus osallistua ja vaikuttaa

Kuulluksi tuleminen ja osallisuus kuuluvat lapsen oikeuksiin. Useat lait, kuten perustus-, kunta-, nuoriso-, perusopetus-, varhaiskasvatus- ja lastensuojelulaki velvoittavat viranomaisia tarjoamaan lapsille ja nuorille mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa heitä koskeviin asioihin. Tämä takaa sen, että lapsella on oikeus ilmaista näkemyksensä häntä koskevissa asioissa ja hänen mielipiteensä on otettava huomioon ikä- ja kehitystason mukaisesti.

- Nuorisovaltuusto nostaa esille nuorille tärkeitä asioita päätöksentekoon. Nuorisovaltuustossa on 30 iältään 13–20-vuotiasta jäsentä.
- Vaikuttajapäivä on vuosittainen tapahtuma, jossa vantaalaiset lapset ja nuoret voivat tavata kaupungin päättäjiä ja asiantuntijoita.
- Tietoa ja tukea lasten ja nuorten osallistamiseen:
 - Lapset ja nuoret – miten voit vaikuttaa Vantaalla?
 - Lapset ja nuoret ympäristönsä rakentajina
 - Anna lapsille ja nuorille ääni! -opas lasten ja nuorten kuulemiseen
 - Osallisuuden menetelmäpankki

Palvelut: Kasvatus ja oppiminen

Varhaiskasvatus ja esiopetus tarjoavat lapsille suunnitelmallisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuuden, joka edistää kokonaisvaltaista kasvua, oppimista ja hyvinvointia sekä vahvistaa oppimisen valmiuksia ja sujuvaa siirtymää perusopetukseen.

Perusopetus toteutetaan lähikouluperiaatteella ja yhteisiä arvoja ovat avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys. Kouluissa huolehditaan, että oppilas saa riittävän yleistiedon ja oppii tarvittavat opiskelutaidot.

Vammaisten lasten päivä- ja loma-ajan toimintaa tarjotaan kaikkien vammaisopetusta antavien koulujen yhteydessä.

Toisen asteen koulutus tarjoaa yleissivistävää lukiokoulutusta sekä ammatillista koulutusta Vantaan ammattiopisto Variassa. Tutkintoon valmentavan (TUVA) koulutuksen tavoitteena on saavuttaa sellaiset opiskeluvalmiudet, joilla opiskelija suoriutuu toisen asteen tutkintoon johtavasta koulutuksesta.

Ruotsinkieliset palvelut vastaavat ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ruotsinkielisen tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA-koulutus) järjestämisestä.

Palvelut: Kaupunkikulttuuri ja hyvinvointi

Nuorisotyö tukee nuorten kasvua, asemaa ja elinoloja sekä edistää nuorten vaikuttamismahdollisuuksia. Asukastilat toimivat kaikille vantaalaisille yhteisinä olohuoneina.

Liikuntapalvelut tarjoavat jokaiselle tiloja ja mahdollisuuksia liikkua Vantaalla.

Lasten liikunta edistää vantaalaisten lasten aktiivisuutta päiväkotien ja koulujen arjessa.

Nuorten liikunta edistää nuorten liikunnallisen elämäntavan omaksumista.

Kulttuuripalvelut tarjoavat taide- ja kulttuurikokemuksia kaikille kaupunkilaisille.

Lastenkulttuuripalvelut tarjoavat taide- ja kulttuuripalveluja lapsille, nuorille ja perheille.

Kirjastopalvelut ylläpitävät kirjastoja, jotka ovat kaikille avoimia kohtaamispaikkoja ja kulttuurikeskuksia.

Vantaan aikuisopistossa voi opiskella hyödyllisiä taitoja ja löytää uusia vapaa-ajan harrastuksia.

Lasten ja nuorten taiteen perusopetus Vantaalla on tavoitteellista, tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta.

Harrastusten Vantaa tarjoaa peruskouluikäisille lapsille ja nuorille toiveisiin perustuvia, laadukkaita ja maksuttomia harrastuksia.

Yhteinen työ lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointityössä

Yksittäisten palvelujen lisäksi Vantaalla on runsaasti toimialarajat ylittävää toimintaa.

Opiskeluhuolto ja perhekeskukset ovat kokonaisuuksia, joissa kaupunki, hyvinvointialue ja muut toimijat tekevät yhdessä hyvinvointia edistävää työtä. Vantaan ja Keravan hyvinvointialue vastaa sosiaali- ja terveystalvasta.

Liikkuva päiväkot-, koulu- ja oppilaitostoiminta edistää lasten ja nuorten fyysistä aktiivisuutta ja hyvinvointia kaupungin varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisella asteella.

Lasten ja nuorten harrastustuki on tarkoitettu pienituloisen perheen 7–17-vuotiaan vantaalaisen lapsen tai nuoren maksullisen, ohjatun harrastuksen tukemiseen.

PRO-toimintamalli on käytössä Vantaan kouluissa ja päiväkodeissa. Mallissa opetellaan positiivisia käytöstopoja ja sosiaalisia taitoja positiivisen palautteen sekä palkitsemisen avulla.

Monikielisten oppijoiden osaamisen kehittämissuunnitelman tavoitteena on vahvistaa päiväkotien ja oppilaitosten kieli- ja kulttuuritietoista toimintakulttuuria. Tavoitteena on parantaa erityisesti vieraskielisten oppijoiden oppimistuloksia sekä vieraskielisten perheiden osallisuutta kasvatuksen ja oppimisen palveluissa.

Kiusaamisen vastaista työtä Vantaalla ohjaa kiusaamisen vastainen suunnitelma.

Liitteet: Koulutuksen järjestäjien opiskeluhuoltosuunnitelmat

- Tietoa opiskeluhuollosta ja opiskeluhuoltosuunnitelmat: [Opiskeluhuolto | Vantaa](#)
- Vantaalla koulutuksen järjestäjä huolehtii lasten ja nuorten hyvinvoinnista laatimalla koulutusmuotokohtaiset opiskeluhuoltosuunnitelmat esiopetukseen, perusopetukseen ja toiselle asteelle.
- Suunnitelmissa linjataan, miten kouluyhteisöjen hyvinvointia edistetään sekä miten kiusaamista, häirintää ja muita riskejä ehkäistään.
- Opiskeluhuoltosuunnitelmat kuvaavat, miten oppilaat ja opiskelijat saavat tarvittaessa tukea kuraattori-, psykologi- ja terveydenhuollon palveluista.
- Lisäksi ne ohjaavat yhteistyötä huoltajien, hyvinvointialueen ja muiden lasten ja nuorten hyvinvointia tukevien toimijoiden kanssa.
- Opiskeluhuoltosuunnitelmat ovat keskeinen osa Vantaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämistä koko koulupolun ajan.

Oleennaisimmat hyvinvointia haastavat ilmiöt lapsilla, nuorilla ja lapsiperheillä

Painopiste	Ilmiöt
Taloudellinen hyvinvointi	Perheen taloudelliset vaikeudet heikentävät osalla lapsista ja nuorista heidän kokemustaan omasta hyvinvoinnista ja terveydestä, osallistumismahdollisuuksista ja tulevaisuudesta.
Mielen hyvinvointi	Mielialahuoli ja ahdistuneisuus ovat yleisiä, erityisesti tytöillä. Toisaalta poikien kokema ahdistuneisuus on lisääntynyt.
Fyysinen toimintakyky	Liikkuminen on hieman lisääntynyt, mutta Vantaan lasten ja nuorten liikkuminen ja fyysinen toimintakyky jäävät koko maan keskitason alle, etenkin tytöillä.
Saavutettavuus	Lapsen oikeuksien aktiivinen edistäminen vahvistaa kaupungin lapsiystävällisyyttä sekä kaikkien asukkaiden turvallisuutta, osallisuutta ja hyvää arkea.

PAINOPISTE

MUUTOSTAVOITE

INDIKAATTOREITA*

**Taloudellinen
hyvinvointi****Perheen taloudellinen tilanne ei ole este lapsen ja nuoren hyvinvoinnille ja terveydelle**

Tulevaisuususko, keskusteluyhteys koulun aikuisiin ja vanhempiin, harrastukset

**Mielen
hyvinvointi****Lasten ja nuorten mielen hyvinvointi vahvistuu**

Tyytyväisyys elämään, yksinäisyys, ystävät, harrastukset

**Fyysinen
toimintakyky****Lasten ja nuorten fyysinen aktiivisuus lisääntyy ja fyysinen toimintakyky paranee**

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, liikuntaharrastukset

Saavutettavuus**Lasten ja nuorten osallisuus kaupunkikehittämisessä vahvistuu ja kaupunkiympäristöstä tulee lapsiystävällisempi**

Koulukiusaaminen, syrjintä, fyysinen uhka

*Kaikkien indikaattoreiden lähde kouluterveyskysely

Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista

Painopiste: Taloudellinen hyvinvointi

Muutostavoite: Perheen taloudellinen tilanne ei ole este lapsen ja nuoren hyvinvoinnille ja terveydelle

Ilmiö tiivistettynä: Perheen taloudelliset vaikeudet heikentävät osalla lapsista ja nuorista heidän kokemustaan omasta hyvinvoinnista ja terveydestä, osallistumismahdollisuuksista ja tulevaisuudesta.

KESKEISET TOIMENPITEET

Vahvistamme lasten ja nuorten tulevaisuususkoa

Lisäämme yhteistyötä vanhempien kanssa, erityisesti tukea tarvitsevien perheiden arjessa

LÄHTÖ- TILANNE

Perheensä taloudellisen tilanteen huonoksi kokevat nuoret raportoivat useammin huonoa terveyttä ja osallistumismahdollisuuksia sekä yksinäisyyttä ja väkivallan kokemuksia. Tulevaisuususko on heikentynyt kaikkien nuorten keskuudessa. (Lähteet: Kouluterveyskysely, Nuorisobarometri.)

Yli 40 % vauva- ja eskari-ikäisten vanhemmista arvioi perheen taloudellisen tilanteen enintään kohtalaiseksi. Näin kokevat keskimääräistä useammin yksinhuoltajat, matalasti koulutetut ja ulkomailla syntyneet vanhemmat. Taloudellinen tilanne on yhteydessä hyvinvoinnin ja arjen haasteisiin. (Lähde: FinLapset).

TAVOITE- TILA

Perheen taloudellinen tilanne ei estä oppimista, harrastamista, mielekästä vapaa-aikaa tai uskoa omiin mahdollisuuksiin. Lasten ja nuorten taloustaidot vahvistuvat ja yhä useampi löytää kesätöitä tai opiskelun harjoittelupaikan.

Vantaalla on riittävästi avoimia, maksuttomia ja saavutettavia kohtaamispaikkoja ja toimintaa lapsille, nuorille ja lapsiperheille. Perheet saavat apua ja tukea: viestintä on selkeää ja myös tukea tarvitsevat perheet kokevat saavansa tietoa, apua ja tukea arkeensa.

Painopiste: Mielen hyvinvointi

Muutostavoite: Lasten ja nuorten mielen hyvinvointi vahvistuu

Ilmiö tiivistettynä: Mielialahuoli ja ahdistuneisuus ovat yleisiä, erityisesti tytöillä. Toisaalta poikien kokema ahdistuneisuus on lisääntynyt.

KESKEISET TOIMENPITEET			
Varmistamme, että jokaisella lapsella ja nuorella on yhteisö, johon tuntee kuuluvansa		Vahvistamme lasten ja nuorten resilienssiä	
LÄHTÖ- TILANNE	Aikaisempaa useampi nuori on huolissaan mielialastaan. Turvallinen ympäristö, hyvät kaveri- ja ystävyys-suhteet sekä turvallinen aikuinen tukevat mielen hyvinvointia. (Lähde: Kouluterveyskysely).	Tytöjen ahdistuneisuuden yleistyminen on taittunut, mutta jopa 35 % yläkoululaisista tytöistä kokee kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta. Aikaisemmista vuosista poiketen poikien kokema ahdistuneisuus on noussut. (Lähde: Kouluterveyskysely.)	
TAVOITE- TILA	Jokainen lapsi ja nuori löytää itselleen tärkeän vertaisryhmän ja turvallisen aikuisen, jolle puhua. Lapset, nuoret ja huoltajat tietävät, mistä apua saa tarvittaessa.	Lasten ja nuorten mielenterveystaidot, kuten tunne- ja vuorovaikutustaidot, vahvistuvat.	

Painopiste: Fyysinen toimintakyky

Muutostavoite: Lasten ja nuorten fyysinen aktiivisuus lisääntyy ja fyysinen toimintakyky paranee

Ilmiö tiivistettynä: Liikkuminen on hieman lisääntynyt, mutta Vantaan lasten ja nuorten liikkuminen ja fyysinen toimintakyky jäävät koko maan keskitason alle, etenkin tytöillä.

KESKEISET TOIMENPITEET

Kannustamme lapsia, nuoria ja perheitä liikkumaan

LÄHTÖ- TILANNE

Yhä useampi lapsi ja nuori liikkuu vähintään tunnin päivässä ja fyysinen toimintakyky on hieman parantunut. Vantaalaiset lapset ja nuoret, erityisesti tytöt, liikkuvat kuitenkin vähemmän ja heidän fyysinen toimintakykynsä on heikompia kuin koko maassa keskimäärin. Tytöt liikkuvat poikia vähemmän ja heidän fyysinen toimintakykynsä on poikia heikompia. (Lähteet: Kouluterveyskysely, FinLapset ja Move!)

TAVOITE- TILA

Kaupunkiympäristön kehittämisessä kiinnitetään erityistä huomiota kävelyn, pyöräilyn, leikin ja liikkumisen kannustamiseen. Vapaa-ajan vapaamuotoisia liikuntamahdollisuuksia ja -paikkoja lisätään. Liikuntaa tuodaan jatkossakin systemaattisesti päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten arkeen. Tyttöjen liikuntamahdollisuuksiin ja heidän liikkumiseensa kiinnitetään erityistä huomiota.

Painopiste: Yhdenvertaisuus

Muutostavoite: Lasten ja nuorten osallisuus kaupunkikehittämisessä vahvistuu ja kaupunkiympäristöstä tulee lapsiystävällisempi

Ilmiö tiivistettynä: Lapsen oikeuksien aktiivinen edistäminen vahvistaa kaupungin lapsiystävällisyyttä sekä kaikkien asukkaiden turvallisuutta, osallisuutta ja hyvää arkea.

KESKEISET TOIMENPITEET

Kiinnitämme erityistä huomiota lapsiystävällisyyden lisäämiseen kaupunkiympäristössä

Ehkäisemme ja puutumme syrjintään sekä vahvistamme antirasistista työtä

**LÄHTÖ-
TILANNE**

Lapsiystävällinen kaupunkiympäristö on turvallinen, saavutettava ja viihtyisä. Se tukee lasten itsenäistä liikkumista, fyysistä aktiivisuutta ja kohtaamisia arjessa sekä edistää lasten ja nuorten aitoa kuulemistä.

Ulkomaalaistaustaiset lapset ja nuoret kokevat syrjintää ja kiusaamista useammin kuin ikätoverinsa. He kokevat terveytensä heikommaksi ja heidän elintapansa ovat ikätovereitaan haitallisemmat. (Lähde: Kouluterveyskysely.)

**TAVOITE-
TILA**

Liikenneturvallisuutta parannetaan erityisesti koulujen lähistöllä, jotta kouluun on mahdollista kulkea kävellen tai pyöräillen.

Kaupungin työntekijöiden yhdenvertaisuusosaaminen ja antirasistinen työ lisääntyvät. Kehittämistyötä tehdään yhdessä lasten ja nuorten, erityisesti kokemusasiantuntijoiden, kanssa.

Nuorten aikuisten ja työikäisten hyvinvointisuunnitelma

Vantaa

Sisällys

1. Tausta
2. Nuorten aikuisten hyvinvoinnin keskeiset ilmiöt
3. Muutostavoitteet
 - Työllisyys, koulutus ja taloudellinen hyvinvointi
 - Mielen hyvinvointi ja yhteisöllisyys
 - Fyysinen toimintakyky ja terveelliset elintavat
 - Saavutettavat palvelut ja osallisuus

Tausta

Nuorten aikuisten ja työikäisten hyvinvointisuunnitelman tarkoitus on ohjata, johtaa ja kehittää nuorten aikuisten ja työikäisen väestön hyvinvoinnin edistämiseksi tehtävää työtä Vantaalla. Suunnitelma kokoaa yhteen keskeiset hyvinvointiin vaikuttavat ilmiöt, muutostavoitteet sekä kaupungin, hyvinvointialueen ja muiden kumppaneiden yhteiset keinot niiden edistämiseksi.

E erityistä huomiota kiinnitetään niihin väestöryhmiin, joilla hyvinvointihaasteet kasautuvat ja jotka ovat vaarassa jäädä koulutuksen, työn, yhteisöjen tai palveluiden ulkopuolelle.

Suunnitelman valmistelua ohjaavat erityisesti:

- sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettu laki (612/2021) 6 §
- kuntalaki (410/2015) 1 § ja 22 § (asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen ja osallistumismahdollisuudet)
- nuorisolaki (1285/2016) 2 § ja 9 §
- Vantaan kaupunkistrategia sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet

Olennaisimmat hyvinvointia haastavat ilmiöt nuorilla aikuisilla

Painopiste	Ilmiöt
Taloudellinen hyvinvointi	Taloudellinen epävarmuus ja kasautuva taloudellinen haavoittuvuus, joka heikentää arjen hallintaa ja kiinnittymistä koulutukseen, työhön ja palveluihin. Työttömyys ja lainsäädäntömuutosten vaikutukset, haasteet opintoihin kiinnittymisessä/sitoutumisessa, asunnottomuus, velkaantuminen/taloudenhallinnan puutteet
Mielen hyvinvointi	Mielen hyvinvoinnin kuormittuminen ja psyykkinen haavoittuvuus, joka liittyy yksinäisyyteen, epävarmuuteen ja kasaantuviin elämänhaasteisiin. Päihteiden riskikäyttö ja ajautuminen rikoskierteeseen.
Fyysinen toimintakyky	Elintapoihin ja arjen toimintakykyyn liittyvät terveyshaasteet, jotka heikentävät kokonaisvaltaista hyvinvointia ja osallisuutta.
Saavutettavuus	Rakenteellinen ja kokemuksellinen eriarvoisuus, ulkopuolisuus ja yksinäisyyden tunne, joka heikentää palveluihin pääsyä, osallisuutta ja yhteiskuntaan kiinnittymistä. Kotoutumisen haasteet ja puutteellinen suomen kielen taito, rasmin kokemus. Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevilla nuorilla aikuisilla, erityisesti muunkielisillä, kasautuvat haasteet lisäävät palvelutarpeita.

PAINOPISTE

MUUTOSTAVOITE

INDIKAATTOREITA*

Taloudellinen hyvinvointi

Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten määrä vähenee

Alle 30-vuotiaat työttömät työnhakijat, toisen asteen opintonsa keskeyttäneet, alle 30-vuotiaat asunnottomat ja hädän saaneet

Mielen hyvinvointi

Nuorten aikuisten kokema yksinäisyys vähenee ja yhteisöllisyyden kokemus vahvistuu

Yksinäiseksi itsensä tuntevien osuus

Fyysinen toimintakyky

Nuorten aikuisten terveelliset elintavat ja toimintakyky vahvistuvat

Nuorille aikuisille kohdennettuun elintapaneuvontaan osallistuneiden määrä

Saavutettavuus

Nuoret aikuiset pääsevät tarvitsemiinsa palveluihin sujuvasti ja oikea-aikaisesti

Henkilöstökoulutusten määrä (palveluohjaus, antirasistinen työote)

* Lähteet: Kouluterveyskysely (THL), työnvälitystilasto (TEM), Tilastokeskus, ARA, Vantaan kaupungin omat tilastot

HYTE-kerroin

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä; toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä; työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä

Painopiste: Taloudellinen hyvinvointi

Muutostavoite: Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten määrä vähenee

Ilmiö tiivistettynä: Taloudellinen epävarmuus ja kasautuva taloudellinen haavoittuvuus heikentävät arjen hallintaa ja kiinnittymistä koulutukseen, työhön ja palveluihin.

KESKEISET TOIMENPITEET

Edistämme ja rakennamme työllistymis- ja opintopolkuja ja valmistelemme poikkihallinnollisesti uusia aktivointimalleja

Kontaktoimme ja palveluohjaamme nopeasti NEET-statusella olevat nuoret aikuiset, myös Vantaalle muuttavat

Turvaamme nuorten aikuisten itsenäistä asumista ja kehitämme heille kohdentuvaa asumisneuvontaa

LÄHTÖ-
TILANNE

Vantaan työttömistä työnhakijoista huomattava osa on nuoria aikuisia. Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien 15–29-vuotiaiden (NEET-nuorten) määrä on kasvussa ja monelta nuorelta aikuiselta puuttuu toisen asteen koulutus.

Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten tavoittaminen ja palveluihin kiinnittäminen on haastavaa. NEET-toimenpidesuunnitelmaa toteutetaan olemassa olevilla resursseilla monialaisesti.

Työttömyys ja lainsäädäntömuutokset näkyvät haasteina asunnon saamisessa ja siitä kiinni pitämisessä. Haasteena myös korkeat vuokrat ja kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen puute. Asunnottomuus ja hädät lisääntyvät.

TAVOITE-
TILA

Uusia aktivointimalleja on valmisteltu ja kokeiltu poikkihallinnollisesti. Yhä useampi nuori on päässyt opiskelemaan ja töihin hyödyntämällä opinto- ja työelämävalmennuksia, nuorten rekrytointitukia ja tuettuja kesätöitä.

NEET-statusella olevat nuoret on kontaktoitu ja ohjattu nopeasti tarpeenmukaisiin palveluihin. Monikielistä talous- ja asumisneuvontaa eri kielillä ja eri alueilla on tarjolla.

Nuorten aikuisten itsenäinen asuminen on turvattu ja heille kohdentuva asumisneuvonta toimii ja on saavutettavaa. Asumisneuvonnan saatavuus on turvattu kaikille vantaalaisille.

Painopiste: Mielen hyvinvointi

Muutostavoite: Nuorten aikuisten kokema yksinäisyys vähenee ja yhteisöllisyyden kokemus vahvistuu

Ilmiö tiivistettynä: Mielen hyvinvoinnin kuormittuminen ja psyykkinen haavoittuvuus kytkeytyvät yksinäisyyteen ja kasaantuviin elämänhaasteisiin, kuten kotoutumisen haasteisiin, puutteelliseen suomen kielen taitoon sekä rasismien kokemukseen.

KESKEISET TOIMENPITEET

Lisäämme vapaa-ajan palveluiden tarjontaa ja autamme nuoria aikuisia kiinnittymään mieluisaan yhteisölliseen toimintaan

Edistämme hyviä väestösuhteita ja suomen kielen oppimista eri toimintaympäristöissä ja toiminnoissa

LÄHTÖ-
TILANNE

Nuorten aikuisten haasteet näkyvät mm. yksinäisyytenä ja ”neljän seinän sisälle jumiutumisenä” sekä ulkopuolisuuden ja/tai rasismien kokemuksina. Nämä hankaloittavat mieluisiin yhteisöihin liittymistä ja niissä toimimista. Osalla ajautuminen erilaisiin rikoskierteisiin hankaloittaa elämää kaikilla osa-alueilla.

Kartoitamme väestösuhteiden tilaa erilaisin kyselyin. Edistämme selkokielisyyttä kaikissa palveluissamme.

TAVOITE-
TILA

Nuorille aikuisille on tarjolla enemmän maksutonta vapaa-ajan toimintaa, ja he kiinnittyvät yhteisölliseen toimintaan, jossa hyödynnetään tiloja ja toiminta-avustuksia. Varhaisen tuen ja mielenterveyspalveluihin kiinnittymisen mahdollisuuksia ja polkuja on lisätty ja parannettu yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

Suomen kieltä on mahdollista oppia monenlaisissa toimintaympäristöissä. Eri taustoista tulevien ihmisten välinen vuorovaikutus, myönteinen kohtaaminen ja tutustuminen on tuottanut uudenlaista kansainvälistä, vantaalaista yhteisökulttuuria.

Painopiste: Fyysinen toimintakyky

Muutostavoite: Nuorten aikuisten terveelliset elintavat ja toimintakyky vahvistuvat

Ilmiö tiivistettynä: Elintapoihin ja arjen toimintakykyyn liittyvät terveyshaasteet heikentävät kokonaisvaltaista hyvinvointia ja osallisuutta sekä vaikuttavat työkykyyn.

KESKEISET TOIMENPITEET

Vahvistamme päihteiden riskikäytön varhaista tunnistamista, puheeksiottoa ja sujuvaa palveluohjausta. Tiivistämme hyvinvointialueyhteistyötä

Kohdennamme elintapaneuvontaa räätälöidysti nuorille aikuisille

LÄHTÖ-
TILANNE

Osa nuorista aikuisista käyttää runsaasti päihteitä. Huumeiden käyttö ja myynti näkyvät kaduilla ja luovat turvattomuutta kaikille. Palvelupolut eivät toimi sujuvasti palveluohjauksessa ja hoitoon pääsyssä.

Yhä useampi nuori aikuinen syö epäterveellisesti ja liikkuu terveyden kannalta liian vähän. THL:n mukaan esimerkiksi nuorten aikuisten vaikea lihavuus on kolminkertaistunut 20 vuodessa. Se ennustaa sydän- ja verisuonisairauksia yhä useammille.

TAVOITE-
TILA

Ehkäisevän päihdetyön opas kunnille ja hyvinvointialueille on jalkautettu nuoria aikuisia kohtaaville yhteistyössä hyvinvointialueen, järjestöjen, uskonnollisten yhteisöjen ja verkostojen kanssa. Varhainen puuttuminen, puheeksiotto ja ohjaaminen mini-interventioon on järjestelmällistä.

Nuorille aikuisille on tarjolla kohdennettua ja heille räätälöityä elintapaneuvontaa ja maksutonta matalan kynnyksen liikuntaa, jossa huomioidaan sukupuoli- ja kulttuurisensitiivisyys.

Painopiste: Saavutettavuus

Muutostavoite: Nuoret aikuiset pääsevät tarvitsemiinsa palveluihin sujuvasti ja oikea-aikaisesti

Ilmiö tiivistettynä: Rakenteellinen ja kokemuksellinen eriarvoisuus heikentää palveluihin pääsyä, osallisuutta ja yhteiskuntaan kiinnittymistä.

KESKEISET TOIMENPITEET

Lisäämme palveluiden välistä yhteistyötä sujuvien palvelupolkujen luomiseksi

Lisäämme henkilöstön palveluohjausosaamista, ”Palvelu olen minä”-työote/yhden luukun periaate

Viestimme palveluista selkeästi ja monikanavaisesti

LÄHTÖ-
TILANNE

Palvelupolut eivät toimi tarpeeksi hyvin, jolloin palvelut eivät tavoita heikoimmassa asemassa olevia. Erityishaastetta osalle nuorista aikuisista tuo puutteellinen suomen kielen taito, rasismi ja ulkopuolisuuden tunne.

Palvelut ovat pirstaleisia, eivätkä tavoita nuoria aikuisia riittävän hyvin. Heitä siirretään luukulta toiselle, jolloin palveluihin pääsy ja niihin kiinnittyminen heikentyy.

Viestintä ei tavoita nuoria aikuisia, varsinkaan muunkielisiä.

TAVOITE-
TILA

Yhden luukun periaate toimii ja antirasistinen työote on saatu juurrutettua. Palveluiden välinen yhteistyö ja henkilöstön palveluohjausosaaminen ovat parantuneet.

”Palvelu olen minä”-työote eli yhden luukun periaate on saatu juurrutettua. Monialainen palveluiden välinen yhteistyö toimii ja henkilöstön palveluohjausosaaminen on parantunut.

Viestintä on selkokielistä, monikanavaista ja käyttäjälähtöistä: ikäryhmä ja saavutettavuus on huomioitu.

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma

Sisällys

1. Tausta

2. Kaupungin lakisääteiset tehtävät

- Ikääntyneiden asuminen Vantaalla
- Vantaan vanhusneuvosto

3. Ajankohtaiset ilmiöt

- Varmistamme ikäihmisille monipuoliset asumisen vaihtoehdot
- Vähennämme ikäihmisten yksinäisyyttä
- Parannamme ikäihmisten yhteisöjen toimintaedellytyksiä
- Edistämme ikäihmisten arkiliikuntaa
- Kehitämme palveluita vastaamaan muunkielisten ikäihmisten tarpeisiin
- Tuemme ikäihmisiä digitalisoituvassa yhteiskunnassa
- Parannamme kaupunkiympäristön ikäystävällisyyttä

Tausta

Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman tarkoitus on ohjata, johtaa ja kehittää ikääntyneiden hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen edistämistä Vantaalla.

Suunnitelma kokoaa yhteen ikääntyneiden hyvinvointiin vaikuttavat ilmiöt, muutostavoitteet sekä kaupungin ja sen kumppaneiden toimenpiteet niiden edistämiseksi.

Suunnitelman kohderyhmänä ovat erityisesti 65 vuotta täyttäneet vantaalaiset. Ikääntyneiden hyvinvointia tarkastellaan asumisen, osallisuuden, toimintakyvyn, palveluiden saavutettavuuden ja turvallisen arjen näkökulmista. Väestön ikääntyminen, kasvava palvelutarve sekä ikääntyneiden moninaistuvat tarpeet edellyttävät ennakoivaa ja poikkihallinnollista yhteistyötä.

Suunnitelman valmistelua ohjaavat erityisesti:

- sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettu laki (612/2021) 6 §
- laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012) 5 §
- kuntalaki (410/2015) 27 § (vanhusneuvoston osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet)
- Vantaan kaupunkistrategia sekä Ikäystävällinen Vantaa -työ

Ikäystävällinen kaupunki

- ◆ Vantaa on osa maailmanlaajuisista [WHO:n Age-Friendly Cities and Communities -verkostoa](#).
- ◆ [Kaupunkistrategiassa](#) ikäihmiset on nostettu voimavaraksi kaupungille. Tämän tavoitteen toimenpiteitä ohjaavat strategian muutosohjelmat.
- ◆ Ikäystävällistä kaupunkia koordinoi ja kehittää poikkihallinnollinen ikääntyneen väestön asiantuntijaryhmä, joka on valmisteellut Vantaan ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelmaa ja seuraa sen toteutumista.

Mikä ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma?

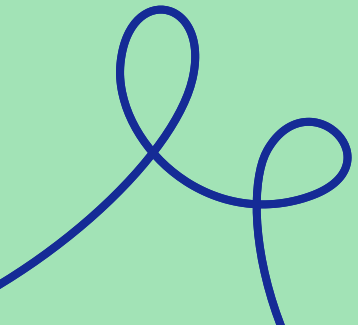
- ◆ [Hyvinvointisuunnitelma](#) vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 6. §:n 3. momentissa tarkoitettua hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi.
- ◆ Vantaan tavoitteet on määritelty painopisteiden pohjalta:
 - Taloudellinen hyvinvointi
 - Mielen hyvinvointi
 - Fyysinen toimintakyky ja terveelliset elintavat
 - Saavutettavuus

Kaupungin lakisääteiset tehtävät

Kaupungin omien suunnitelmien lisäksi sen tulee kertoa, kuinka sille laissa asetetut ikäihmisiä koskevat tehtävät toteutuvat.

1. Kaupungille kuuluu ikäihmisten asumista koskevien tarpeiden ennakointi sekä niitä vastaavan asumisen kehittäminen (980/12, luku 2, 5. §).
2. Vanhusneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä muun muassa ikääntyneen väestön hyvinvoinnille ja terveydelle. (410/2015, luku 5, 27. §)

Ikäihmisten asuminen Vantaalla

- ◆ Vantaalla on monipuolinen valikoima omistus-, vuokra- ja asumisoikeusasuntoja niin kerrostaloissa kuin rivi- ja pientaloissa.
- ◆ Tavallisen asuntokannan lisäksi tarjolla on erilaisia senioriasumisen ja palveluasumisen muotoja, niin julkisina kuin yksityisinä palveluina.
- ◆ Kaupungin asumisneuvonta tarjoaa monialaista neuvontaa erilaisissa asumisen kysymyksissä, kuten uuden kodin etsimisessä, asumistarpeiden ennakoinnissa ikääntyessä tai elämänmuutostilanteissa, asunnon hoitoon liittyvissä hankaluuksissa ja asumiseen liittyvien tukien ja etuuksien hakemisessa.
- ◆ Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus (Varke) tarjoaa henkilökohtaisia korjausavustuksia iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden asuntojen korjaamiseen. Taloyhtiöt ja kiinteistöyhtiöt voivat hakea Varkesta hissi- ja esteettömyysavustuksia.
- ◆ Vantaan ja Keravan hyvinvointialue vastaa asumispalvelujen järjestämisestä ja tarjoaa Seniorineuvonnassa ohjausta ja neuvontaa ikääntyneille hyvinvointialueen asukkaille ja heidän läheisilleen.

Ikääntyneiden asumisen ennakointi ja kehittäminen

- ◆ Väestön ikääntyminen näkyy Vantaalla erityisesti yli 75-vuotiaiden ikäryhmässä, jonka ennustetaan kasvavan lähes 5 000 henkilöllä vuoteen 2034 mennessä.
- ◆ Asumisen kannalta ikääntyneiden osuuden kasvu väestössä tarkoittaa, että kaupunkiin tarvitaan yhä enemmän esteettömiä asuntoja hyvien palveluiden ja joukkoliikenneyhteyksien äärelle.
- ◆ Uudet asunnot rakentuvat pääosin keskuksiin, raideyhteyksien varrelle ja joukkoliikenteen solmukohtiin, joissa palvelut ovat hyvin saavutettavia ja arki sujuu ilman autoa. Täydennysrakentamisella varmistetaan esteettömien uusien asuntojen tarjonta myös vanhoilla asuinalueilla.
- ◆ Kaupunki ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialue varmistavat poikkihallinnollisessa yhteistyössään ikääntyneiden palvelurakenteen ja asumispalvelujen oikea-aikaisen rakentumisen.
- ◆ Asukasbarometri-kyselytutkimuksella kartoitetaan aina valtuustokauden päättyessä Vantaan asukkaiden, myös ikääntyneiden, tyytyväisyyttä asumiseen, asuinalueisiin, palvelujen saavutettavuuteen sekä liikkumiseen.

Vantaan vanhusneuvosto

- ◆ Vanhusneuvostossa on 13 valtuustoryhmistä valittua edustajaa, ja seitsemällä eläkeläisjärjestöllä on asiantuntijaedustajat.
- ◆ Vanhusneuvoston edustajat valitaan kahden vuoden toimikausiksi.
- ◆ Vanhusneuvoston joukosta valitaan edustajat myös Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen vanhusneuvostoon.
- ◆ Vanhusneuvosto osallistuu ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen arviointiin.
- ◆ Neuvoston tehtävänä on myös edistää ikääntyneen väestön mahdollisuutta osallistua heihin vaikuttavien palvelujen suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan.
- ◆ Neuvosto osallistuu eri työryhmiin. Sillä on edustaja muun muassa ikääntyneen väestön asiantuntijaryhmässä.

Olennaisimmat hyvinvointia haastavat ilmiöt ikääntyneillä

Painopiste	Ilmiöt
Taloudellinen hyvinvointi	Ikääntyneiden asumistarpeet monipuolistuvat: palveluasumisen sekä hallintamuodoiltaan erilaisten asumismuotojen kysyntä kasvaa.
Mielen hyvinvointi	Yksinäisyyden kokemus sekä vähäinen kokemus osallistumismahdollisuuksista haastavat mielen hyvinvointia.
Fyysinen toimintakyky	Vain pieni osa ikääntyneistä liikkuu terveyssuositusten mukaan riittävästi. Liikkumattomuus on ongelma myös keski-ikäisillä, tulevilla ikääntyneillä.
Saavutettavuus	Muunkielisten ikääntyneiden määrä lisääntyy. Osalla ikääntyneistä on puutteita perusdigitaadoissa. Ikääntyneiden itsenäistä liikkumista haastavat joukkoliikenteen asemien ja pysäkkien sekä muun kaupunkiympäristön esteettömyyden puutteet, mukaan lukien ratikkatyömaat.

PAINOPISTE

MUUTOSTAVOITE

INDIKAATTOREITA*

Taloudellinen hyvinvointi

Ikäihmisillä on enemmän tarpeita vastaavia ja monipuolisia asumisen vaihtoehtoja.

Ikääntyneiden tyytyväisyys nykyiseen asuntoon ja asuinympäristöön.

Mielen hyvinvointi

Ikäihmisten yksinäisyys vähenee ja osallisuuden kokemus vahvistuu. Järjestöillä on riittävät puitteet toiminnalle ja kohderyhmä löytää mukaan toimintaan.

Yksinäisyyden kokemus ja osallistumisen mahdollisuudet

Fyysinen toimintakyky

Ikäihmisten arkiliikunta lisääntyy ja fyysinen toimintakyky säilyy pidempään.

Liikkuminen terveyssuosituksen mukaan, työkyvyttömyyseläkkeellä olevien osuus

Saavutettavuus

Palvelut vastaavat muunkielisten ikäihmisten tarpeisiin ja niistä viestiminen tavoittaa heidät. Ikäihmisten digitaidot vahvistuvat, ja he saavat tarvitsemaansa digitukea. Kaupunkiympäristö tukee ikäihmisten turvallista, esteetöntä ja itsenäistä arkea.

Digituen saatavuus, ikäihmisten tyytyväisyys asuinalueeseensa, viheralueiden ja palveluiden saavutettavuus sekä kävelykokemuksen kehittyminen

* Lähteet: Vantaan asukasbarometri, Vantaan kaupungin ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen osallisuuskysely, Terve Suomi -tutkimus (THL), kaupunki- ja kuntapalveluiden digituen kysely

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön

Muutostavoite: Ikäihmisillä on enemmän tarpeita vastaavia ja monipuolisia asumisen vaihtoehtoja

Ilmiö tiivistettynä: Vantaan maa- ja asuntopoliittiseksi tavoitteeksi on kirjattu, että tarpeita vastaavia erityisryhmien asuntoja rakentuu Vantaalle seudullisten tavoitteiden mukaisesti ja asuinalueilta löytyy monipuolisesti asumisen vaihtoehtoja elämän eri vaiheisiin. Kaupungilla on oma tärkeä roolinsa varmistaa monipuolinen asuntotuotanto ja erilaisten asuntohankkeiden valmistuminen kaavoituksen, tontinluovutuksen ja rakennuslupien kautta.

KESKEISET TOIMENPITEET

Varmistamme vanhusten palveluasumisen kohteiden riittävän määrän ja oikea-aikaisen toteutumisen

Varmistamme hallintamuodoiltaan ja talotyypeiltään monipuolisen asuntotuotannon

LÄHTÖ- TILANNE

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue (Vake) vastaa ikääntyneiden asumispalvelujen järjestämisestä. Vaken palveluverkkosuunnitelmaan 2024–2034 on ohjelmoitu uudet vanhustenkeskukset Hakunilaan ja Kivistöön.

Varmistamme maankäyttösopimuksilla ja tontinluovutuksella asuntojen hallintamuotojen ja talotyyppien monipuolisuuden keskustoissa ja asuinalueilla. Edistämme innovatiivisia asumisen hankkeita yhdessä kumppanien kanssa.

TAVOITE- TILA

Varmistamme Vaken uudishankkeina toteutettavien Hakunilan ja Kivistön vanhustenkeskusten hankkeiden tavoitteellisen edistymisen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Löydämme vanhustenkeskuksille sijainnit ja ohjelmoimme hankkeet kaavoitussuunnitelmaan.

Mahdollistamme erilaisten ikääntyneiden asumiskonseptien kehittämisen ja toteutuksen yhteistyössä kumppanien kanssa. Edistämme hankkeita kaavoituksen, tontinluovutuksen ja kilpailutuksen toimenpiteillä. Senioriasumisen kohteen toteuttamisesta on järjestetty tonttikilpailu ja asukasbarometrillä on mitattu ikääntyneiden tyytyväisyys nykyiseen asuntoon ja asuinympäristöön.

Muutostavoite: Ikäihmisten yksinäisyys vähenee ja osallisuuden kokemus vahvistuu.

Ilmiö tiivistettynä: Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen selvityksen mukaan yli 65-vuotiaiden yksinäisyys on kasvanut. Hieman yli kymmenesosa yli 65- ja 75-vuotiaista kokee yksinäisyyttä. Heikkoa osallisuutta kokee samoin kymmenesosa yli 75-vuotiaista. Miehet kokevat vähemmän osallistumismahdollisuuksia kuin naiset.

KESKEISET TOIMENPITEET

Ikäihmisten sosiaaliset kontaktit lisääntyvät

Ikäihmisten kokemus osallisuudesta lisääntyy

Ikäihmisten kulttuuritapahtumat ehkäisevät yksinäisyyttä

LÄHTÖ- TILANNE

Ikääntyneiden yksinäisyys näkyy vähäisinä sosiaalisina kontakteina, matalana osallistumisena järjestettyyn toimintaan sekä kokemuksena siitä, ettei kuulu yhteisöön tai ole merkityksellinen toimija yhteiskunnassa.

Noin 10 % yli 75-vuotiaista kokee osallisuutensa heikoksi.

Vantaan kaupunki järjestää kaikille avoimia ja maksuttomia ikäihmisten kulttuuritapahtumia.

TAVOITE- TILA

Tavoitteena on vähentää yli 65-vuotiaiden yksinäisyyttä noin kolmanneksella. Keinoina ovat ikääntyneille suunnatut monikulttuuriset tapahtumat, asukastilat ja alueelliset yhteisöpalvelut. Puistot, pihat, torit ja virkistysalueet tarjoavat matalan kynnyksen mahdollisuuksia kohtaamisiin ja yhteisölliseen toimintaan.

Osallisuuden kokemus on vahvistunut. Ikäihmisten osallisuuden kokemusta lisätään kehittämällä muun muassa matalan kynnyksen osallistumismahdollisuuksia, vahvistamalla ikäihmisten omaa toimijuutta ja huomioimalla erityisesti miehet sekä heikoimmin tavoitettavat ikääntyneet.

Tavoitteena on vähentää yli 65-vuotiaiden yksinäisyyttä noin kolmanneksella. Tapahtumiin lisätään elementtejä, jotka lisäävät yleisön mahdollisuutta tutustua toisiinsa. Yhteistyötä etsivän vanhustyön kanssa lisätään, jotta tapahtumiin saadaan mukaan aktiivisten ikäihmisten lisäksi myös passiivisemmat ikäihmiset.

Muutostavoite: Järjestöillä on riittävät puitteet toiminnalle ja kohderyhmä löytää mukaan toimintaan

Ilmiö tiivistettynä: Eläkeläisjärjestöt ja vanhusneuvosto ovat viestineet, että järjestöjen toimintaedellytykset ovat puutteelliset, erityisesti toimitilojen osalta. Ikääntyneiden määrän kasvaessa järjestöissä tehdään enenevässä määrin myös etsivää ja löytävää vanhustyötä sekä kohdataan muistisairaita ja haasteellisesti käyttäytyviä ikäihmisiä. Osaa ikääntyneistä järjestöt eivät kuitenkaan tavoita – erityisesti muunkieliset vanhukset ovat jääneet niiden ulkopuolelle. Tilavarausjärjestelmän päivitys helpottaa sopivan tilan löytämistä ja mahdollistaa jatkossa tilojen käytön seurannan.

KESKEISET TOIMENPITEET

Tilojen saatavuus parantuu

Teemme järjestöjen kanssa yhteistyötä erityistä tukea tarvitsevien ikäihmisten tavoittamiseksi

LÄHTÖ- TILANNE

Tilojen saatavuudessa ja käyttöehdoissa on tunnistettuja haasteita, joihin tulee vastata.

Yhteistyön ja toiminnan ulkopuolelle jää edelleen paljon ikäihmisiä. Etsivässä ja löytävässä vanhustyössä on kehitettävää.

TAVOITE- TILA

Ratkaistaan ikäihmisten yhteisö- ja järjestötoiminnan tilahaasteita. Tavoitteena on turvata jatkossa toiminnan edellytyksiä kehittämällä avoimien ja maksuttomien kokoontumistilojen saatavuutta, käyttöehtoja ja saavutettavuutta ikääntyneille. Lisätään monikulttuuristen kokoontumistilojen tarjontaa. Käyttöehtoja selkeytetään avointa järjestötoimintaa tukeviksi.

Järjestöyhteistyön lisääminen, kehittäminen ja ikääntyneiden jalkautuvan moniammatillisen yhteistyön vahvistaminen segregaatioriskin alueilla. Osallistujajoukon monipuolistaminen. Järjestöyhteistyötä vahvistamalla voidaan jalkautua lähemmäs ikääntyvien arkea ja tavoittaa myös ne, joilla on haasteita osallistua vakiintuneeseen toimintaan.

Muutostavoite: Ikäihmisten arkiliikunta lisääntyy ja fyysinen toimintakyky säilyy pidempään

Ilmiö tiivistettynä: THL:n ja Vantaan kaupungin hyvinvointitietojen mukaan yli 65-vuotiaista vantaalaisista noin 70 % ei liiku riittävästi terveys-suositusten mukaan. Nykyisistä 50-vuotiaista noin 64 % puolestaan ei liiku arjessaan riittävästi, mikä ennakoii ikäihmisten tilanteen heikkenemistä. Monikulttuurisista taustoista tulevista 50-vuotiaista on arviolta 10–12 % työkyvyttömyyseläkkeellä, kun kantasuomalaisista sama määrä on noin 5–6 %.

KESKEISET TOIMENPITEET

Liikunnan mahdollisuudet ovat saavutettavia ja lähestyttäviä

Arkiliikunnan määrä lisääntyy ennen eläköitymistä

Monikulttuuristen ikäihmisten terveystieto liikkumisesta lisääntyy

LÄHTÖ- TILANNE

Ikäihmisten liikuntaan osallistumista rajoittavat erityisesti tiedon puute, palvelujen koettu etäisyys, taloudelliset esteet sekä pelko liikkumisen turvallisuudesta.

Arkiaktiivisuus (kävely, pyöräily, hyötyliikunta) ei ole terveyden kannalta riittävää työikäisen väestön eli tulevien ikääntyneiden keskuudessa.

Kohdennettua, selkokielistä ja kulttuurisensitiivistä tietoa tarjotaan rajallisesti.

TAVOITE- TILA

Vahvistamme yli 65-vuotiaiden liikuntaneuvontaa sekä liikkumista ja arkiaktiivisuutta tarjoamalla selkeää monikanavaista tietoa liikuntamahdollisuuksista ja lisäämällä matalan kynnyksen lähiliikuntaryhmiä.

Kehitämme arkiliikuntaa tukevia toimintamalleja terveydenhuollon kanssa (esim. liikkumisen puheeksiotto, ohjaus kaupungin elintapaneuvontaan). Helpotamme matalan kynnyksen liikunnan aloittamista tarjoamalla yksilö- ja pienryhmäohjausta osana elintapaneuvontaa.

Tarjoamme helppoja ja konkreettisia ohjeita liikkumisen aloittamiseen matalan kynnyksen ohjatussa toiminnassa tai omaehtoisesti.

Muutostavoite: Palvelut vastaavat muunkielisten ikäihmisten tarpeisiin ja niistä viestiminen tavoittaa heidät

Ilmiö tiivistettynä: Vuoden 2026 alussa muunkielisiä yli 65-vuotiaita oli Vantaalla 2 918. Uudenmaan väestöennusteen 2024 mukaan 65 vuotta täyttäneiden muunkielisten määrä yli kaksinkertaistuu vuoteen 2030 mennessä ja nelinkertaistuu vuoteen 2040. Tämä edellyttää ennakointia kaupungin palveluiden kehittämisessä heitä palveleviksi ja saavuttaviksi. Tavoitteena on jatkossa luoda tapoja, joilla saamme paremmin tietoa ikääntyneiden muunkielisten palvelutarpeista.

KESKEISET TOIMENPITEET

Viestimme ikäihmisten palveluista saavutettavasti ja ymmärrettävästi

Yhteiskehitämme palveluita muunkielisten ikäihmisten kanssa

LÄHTÖ- TILANNE

Palveluista viestitään lähtökohtaisesti vain suomeksi. Muunkieliset ikäihmiset tuntevat heikosti kaupungin palveluita.

Kaupungin palveluissa tunnetaan vaihtelevasti eri kulttuuri- ja kielitaustoista tulevien ikäihmisten tarpeita.

TAVOITE- TILA

Palveluista viestitään suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja myös kohderyhmä huomioiden. Viestintää kohdennetaan, ja se tavoittaa myös muunkieliset ikäihmiset.

Kaupungin palveluissa osataan huomioida monimuotoisesti ikäihmisten tarpeita. Muunkielisistä taustoista tulevat ikäihmiset ovat päässeet mukaan kehittämään palveluita.

Muutostavoite: Ikäihmisten digitaidot vahvistuvat, ja he saavat tarvitsemaansa digitukea

Ilmiö tiivistettynä: Ikääntyminen voi heikentää kykyä hyödyntää nopeasti muuttuvia digipalveluita. Digitaitoraportin (2023) mukaan 65–74-vuotiaista kansalaisista vain noin puolella ja 75–89-vuotiaista viidenneksellä on vähintään digitaaliset perustaidot. Kaupunki- ja kuntapalvelut 2024 -kyselyn mukaan yli 65-vuotiaista vantaalaisista 34 % oli tarvinnut digitukea verkkoasiointiin tai digilaitteiden käyttöön viimeisen puolen vuoden aikana. Niistä yli 65-vuotiaista, jotka tarvitsivat digitukea, 14 % kertoi, että ei saa useimmiten tai koskaan tukea silloin kun sitä tarvitsee.

KESKEISET TOIMENPITEET

Parannamme ikäihmisten perusdigitaaitoja

Lisäämme ikäihmisten tarpeista lähtevän laadukkaan digituen saatavuutta

LÄHTÖ- TILANNE

Osalla ikäihmisistä on heikot perusdigitaidot. Digituen vaikuttavuudesta ei ole seurantaa.

Ikäihmisten tarpeista lähtevä digituki ei ole alueellisesti kattavaa. Ikäihmiset toivovat rauhallista digitukea vertaisilta tai kaupungin työntekijöiltä.

TAVOITE- TILA

Ikäihmisille järjestetään digitukea ja perusdigitaaitojen ryhmämuotoista opastusta yhteistyössä Vantaan digitukiverkoston kanssa. Perusdigitaaitojen oppimista seurataan.

Lisätään ikäihmisten tarvitsemaa digitukea yhteistyössä Vantaan digitukiverkoston sekä seniori- ja maahanmuuttajajärjestöjen kanssa. Varmistetaan, että alueilla on ikäihmisten tarpeista lähtevää digitukea. Tavoitteena on, että niiden yli 65-vuotiaiden osuus, jotka eivät saa digitukea tarvitessaan, pienenee 10 %:iin vuoteen 2030 mennessä.

Muutostavoite: Kaupunkiympäristö tukee ikäihmisten turvallista, esteetöntä ja itsenäistä arkea

Ilmiö tiivistettynä: Kaupunkiympäristöä suunnitellaan kaikille sopivaksi, mikä tarkoittaa samalla ikäystävällistä kaupunkisuunnittelua. Vanhojen alueiden uudistuminen vie kuitenkin aikaa. Ikäystävällinen kaupunkisuunnittelu mahdollistaa erilaiset asumisen vaihtoehdot, saavutettavat palvelut, turvallisen ja esteettömän liikkumisen sekä viihtyisän ja helposti hahmotettavan ympäristön. Ikäystävällinen kaupunkiympäristö tukee hyvinvointia, osallisuutta ja tarjoaa elämyksiä. Asukasbarometrin avulla seurataan ikäihmisten tyytyväisyyttä asuinalueeseensa, viheralueiden ja palveluiden saavutettavuuteen sekä kävelykokemukseen.

KESKEISET TOIMENPITEET

Kaupunkiympäristö tukee arjen liikkumista ja palvelujen saavutettavuutta

Joukkoliikenteen asemat ja pysäkit ovat esteettömiä ja turvallisia

Työmaiden järjestelyt ovat turvallisia ja toimivia kaikille

LÄHTÖ- TILANNE

Ympäristön laatu ja esteettömyys vaihtelevat.

Joukkoliikenteen asemat ja pysäkit eivät monin paikoin täytä nykyisiä esteettömyysvaatimuksia. Useat Vantaan juna-asemat ovat päässeet huonoon kuntoon ja asemilla koetaan turvattomuutta.

Vantaan ratikka aiheuttaa lähivuosina useita suuria työmaita, joilla on vaikutuksia kaupungissa liikkumiseen.

TAVOITE- TILA

Liikkuminen kaupunkiympäristössä on helppoa ja turvallista. Viihtyisät tilat ja ympäristöt houkuttelevat viettämään aikaa ja tarjoavat kohtaamispaikkoja asukkaille.

Joukkoliikenne on helposti käytettävää. Vantaan ratikan ja ratikkaan liittyvän infran suunnittelussa varmistetut esteettömät ratkaisut helpottavat joukkoliikenteen käyttämistä. Vantaan juna-asemat ja niiden ympäristöt ovat esteettömiä ja asemilla liikkuminen koetaan turvalliseksi.

Työmaiden järjestelyt ovat turvallisia ja toimivia kaikille liikkujille. Väliaikaisissa järjestelyissä otetaan aina huomioon myös esteettömyys ja erilaiset liikkujat.

vantaa.fi/hyte

Vantaa